

Ieromonahul Theologos Simonopetritul

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

Sfântul odor al Mănăstirii Simonos Petras

Ieromonahul Theologos Simonopetritul

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

Sfântul odor al Mănăstirii Simonos Petras

Traducere din limba greacă veche și note
LAURA ENACHE

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2015

Icoană portabilă a Sfintei Maria Magdalena și a Sfântului Simon, ctitorii Mănăstirii Simonos Petras (1730).

CUPRINS

Prolog	9
(Arhim. Elisei, Starețul Mănăstirii Simonos Petras)	
Introducere	11

I

Viața Sfintei Maria Magdalena

1. Originea și creșterea Sfintei	15
2. Sfânta Maria Magdalena, ucenica lui Hristos	26
3. Sfânta Maria Magdalena la Răstignirea lui Hristos	29
4. Sfânta Maria Magdalena la Învierea lui Hristos	38
5. Activitatea apostolească a Sfintei Maria Magdalena la Roma	59
6. Întoarcerea în Iudeea. Caznele și izbăvirea Sfintei.....	66
7. Activitatea apostolică a Sfintei Maria Magdalena în Marsilia Galiei	66
8. Întoarcerea la Ierusalim și plecarea la Efes. Adormirea Sfintei	68

II

Conștiința Bisericii cu privire la Sfânta Maria Magdalena

1. Adevărul și rătăcirile din jurul persoanei Sfintei Maria Magdalena	73
2. Sfânta Maria Magdalena la Sfintii Părinți ai Bisericii	80
3. Sfânta Maria Magdalena în imnologie	86
4. Sfânta Maria Magdalena în Sinaxare	95

III

Cinstirea și minunile Sfintei Maria Magdalena

1. Cinstirea acordată Sfintei în Sfântul Munte și în Mănăstirea Simonos Petras	101
2. Cinstirea și minunile Sfintei Maria Magdalena în Metocurile Mănăstirii Simonos Petras	105
3. Cinstirea și minunile în spațiul elen	106
4. Cinstirea și minunile Sfintei Maria Magdalena în pelerinajele din Rusia în anii 1888 și 2006	114
5. Locașuri de cinstire ale Sfintei Maria Magdalena (Mormântul – Sfinte Mănăstiri – Sfinte Biserici)	118
6. Istoricul Sfintelor Moaște ale Sfintei Maria Magdalena	124
Epilog	139

ANEXE

Sfânta Maria Magdalena Viața și petrecerea Sfintei și întocmai cu Apostolii Maria Magdalena	145
--	------------

1. Prolog	145
2. Chemarea Mariei	146
3. Martora Învierii	147
4. Maria îl denunță pe Pilat la Împărat	148
5. Interogatoriul lui Pilat	148
6. Urmarea	149
7. Pilat închis și ucis din greșeală	150
8. Călătorie minunată la Marsilia	151
9. Învinuiri aduse stăpânului locului	152
10. Conducătorul și femeia sa însărcinată pleacă la Roma	153
11. Moartea mamei. Întâlnirea cu Sfântul Petru	154
12. Găsește pe mamă și pe fiu vii	155
13. Moartea și mutarea moaștelor Sfintei Maria Magdalena	156
Sfânta Maria Magdalena în Sinaxare	159
Sinaxar Latyšev, Luna iulie, ziua 22	
Pomenirea Sfintei Maria Magdalena	159
Sinaxarul Bisericii Constantinopolitane, Luna iulie, ziua 22	161
Sfântul Modest Arhiepiscopul Ierusalimului <i>La femeile mironosite</i>	162
Sfântul Fotie al Constantinopolului Întrebarea 218 către Amfilohie	163

Icoana portabilă a Sfintei Maria Magdalena
din Sfânta Mănăstire Dionisiou, sec. al XVIII-lea.

Prolog

Cinstita mâna stângă izvorâtoare de har a Sfintei, slăvitei Mironosițe și cea întocmai cu Apostolii Maria Magdalena, constituie o binecuvântare pentru mănăstirea noastră și o sfântă laudă, bogătie și renume pentru Sfântul Munte, dar și un odor multicinstit al Bisericii lui Hristos.

Sărbătoarea Sfintei se prăznuiește în mod strălucit în sfânta noastră mănăstire pe data de 22 iulie. Sfânta Maria Magdalena împreună cu Sfântul Cuvios Simon Izvorâtorul de Mir constituie cei doi stâlpi și ctitori ai mănăstirii Simonos Petras. Necesitatea editării unei cărți care să cuprindă viața, petrecerea și locul Sfintei Magdalena printre ucenicii lui Hristos, atitudinea ei vitejească la Răstignirea și Învierea lui Hristos și, în general, activitatea ei apostolească, precum și cele privitoare la confuzia care s-a făcut cu privire la curația ei feciorelnică, ne-au preocupat adeseori.

De aceea, am hotărât să încredințăm o asemenea operă Ieromonahului Theologos, care a considerat ca pe o binecuvântare faptul de a se ocupa științific de un astfel de studiu, cercetând izvoare vrednice de crezare. Desigur, încercarea în discuție impunea multe dificultăți, dat fiind faptul că mărturiile autentice din Scripturi despre viața și activitatea misionară a Sfintei sunt limitate și informațiile corespunzătoare puteau fi extrase numai din operele

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

Sfinților Părinți ai Bisericii noastre și din mărturiile autentice ale Tradiției noastre bisericești, atât cele vechi, cât și cele mai noi.

Cartea în discuție, *Sfânta Maria Magdalena. Sfântul odor al Mănăstirii Simonos Petras* (termenul *odor* fiind luat de la Slava Litiei din slujba Sfintei), credem că prezintă complet imaginea personalității Sfintei Maria Magdalena.

De aceea se și editează acum pentru luminarea și zidirea sufletească a credincioșilor evlavioși care o cinstesc pe Maria Magdalena. Ea ocupă un loc de seamă printre femeile la care face referire Noul Testament.

Pe de altă parte, mâna făcătoare de minuni și izvorătoare de mir a Sfintei noastre care s-a atins de Cel Neatins, Domnul cel Înviat și Dumnezeul nostru, este pusă la închinarea pelerinilor evlavioși înlăuntrul sfintei noastre Mănăstiri, în fiecare zi, dar și afară din mănăstire, când se scot spre închinare și binecuvântare pentru sfîntirea poporului dreptcredincios al lui Dumnezeu.

Fără îndoială, înmiit au a se folosi închinătorii care imită, atât cât le este cu puțință, sfânta și dumnezeiasca ei viețuire, vrednică de imitare și, mai ales, credința, adâncimea dragostei și devotamentul ei pentru Cel ce a pătimit pentru noi și S-a îngropat și a înviat, Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru.

**Arhimandritul Elisei,
Stărețul Sfintei Mănăstiri Simonos Petras**

Introducere

În această carte se depune efortul de a aduce sub ochii credincioșilor evlavioși, cât mai autentic posibil, acele elemente păstrate care înfățișează chipul măreț al Mironosiței, al celei întocmai cu Apostolii, Sfânta Maria Magdalena.

Mai concret, în primul capitol se prezintă viața și petrecerea Sfintei Maria Magdalena, cu referire specială la originea și educația ei, și îndeosebi la prezența ei energetică, în calitate de ucenită a lui Hristos, la chinuitorul drum al Dumnezeului-om către Răstignire. Dragostea ei față de Învățătorul Hristos a învrednicit-o să devină prima ucenită a Învierii. În continuare, vor urma activitatea ei apostolească, urmată de caznele din Ierusalim și adormirea ei în Efes.

În capitolul al doilea, interesul se concentrează asupra temei răstălmăcirii și defăimării persoanei Sfintei Maria Magdalena, mai cu seamă în Apus, și asupra restabilirii adevărului istoric în privința acestui lucru. În acest scop se va da cuvântul Părinților Bisericii, Imnografiei și tradiției sinaxarelor.

În capitolul al treilea sunt înregistrate informațiile istorice referitoare la cinstea și la minunile Sfintei Maria Magdalena de-a lungul timpului în Muntele Athos, la metocurile Mănăstirii Simonos Petras și în alte părți. Se face referire specială și la „ieșirile” cinstitelor moaște ale Sfintei Maria Magdalena în Rusia în anii 1888-1892 și în 2006, dar și

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

la ieșirile, mai dese, în spațiul elen. De asemenea, sunt înscrise locurile de cinstire ale Sfintei Maria Magdalena, precum mormântul Sfintei, Sfintele Mănăstiri și Biserici, paraclisele, precum și moaștele păstrate, care se află împărtăsite în întreaga Biserică Ortodoxă. Dar în mod special, va fi vorba despre istoria plină de peripeții a sfintelor moaște a cinstitei mâini și se va pecetlui acest capitol cu referirea la prezența vie a acestor moaște de har izvorătoare și nestricăcioase, a acestei mari comori a Mănăstirii Simonos Petras și a Bisericii noastre.

În acest mod, se oferă o informație generală cu privire la acest chip al Bisericii noastre care constituie modelul vieții duhovnicești și apostolice, al unei credințe înflăcărate și unei iubiri jertfelnice față de Domnul.

Prin toate cele câte s-au scris pe larg suntem datori să mărturisim că cercetarea noastră nu a epuizat subiectul, din pricina chipului pluridimensional al Sfintei care, după Preasfânta Maică a lui Dumnezeu și mama Maicii lui Dumnezeu, Sfânta Ana, este cinstit în mod special în Sfântul Munte. Astfel, fără îndoială, se impune un studiu încă și mai științific decât acesta. Lucrarea de față are în vedere mai înainte de toate prezentarea icoanei marii noastre Sfinte și apoi folosul duhovnicesc al credincioșilor din expunerea înălțimii vieții și petrecerii ei.

Pentru o prezentare mai completă a acestei biografii și a acestui studiu am preluat informații din bibliografia existentă. Din această poziție exprimăm, după cum se cunoaște, călduroase mulțumiri și felicitările noastre autorilor prețioaselor cărți care s-au scris despre Sfânta Magdalena. În mod concret, aducem mulțumiri înțeleptului monah Patapie pentru studiul lui desăvârșit scris în general despre Sfânta, și în mod cu totul special pentru cercetarea care are legătură cu literatura imnologică despre ea; domnului

Introducere

Evanghelos Karadimos pentru studiul lui științific minu-
țios care le precede mai ales cronologic pe toate celelalte
pe care le-am amintit aici; domnului Constantin Garitsis
pentru importanța cercetare și studiere atentă în principal
a Evangeliilor apocrife, a textelor omiletice, a părinților
Bisericii și a tradiției sinaxare. În final, Domnului Manouil
Tasoula, pentru cercetarea lui cu privire la tradițiile exis-
tente despre Sfânta Maria Magdalena în Apus, precum și
la peripețiile sfintelor ei moaște. Acesteia, precum și părin-
telui Patapie îi datorăm călduroase mulțumiri pentru tri-
miterea prețiosului material fotografic și arhivistic care
avea legătură cu Sfânta și care ne-a ajutat semnificativ în
alcătuirea prezentului studiu. În cele din urmă, datorăm
mulțumiri Domnului Th. Giancu, care s-a oferit cu noblețe
să-și asume îngrijirea ediției prezentei cărți, în calitate de
profesor la Universitatea Aristotel din Tesalonic.

Sfântul Simon, Sfânta Maria Magdalena și Înainte-Mergătorul.
Icoana ctitorilor de la Chilia lui Donta din Simonos Petras (1857).

I

Viața Sfintei Maria Magdalena

1. Originea și creșterea Sfintei

Începând istorisirea vieții și petrecerii Sfintei Maria Magdalena, chemăm mai întâi ajutorul ei, pentru a-i reda corect viața, pe baza istorisirilor evanghelice, pe baza textelor patristice și hagiografice, precum și a tradițiilor care s-au păstrat.

Maria Magdalena, cum mărturisește și numele ei, s-a născut în Magdala Galileei. Numele ebraic „Magdala” înseamnă turnul lui Dumnezeu. Probabil de la acest fapt pornind, Însuși Hristos a căutat pretext pentru a-i atribui supranumele acesta, aşa cum a făcut cu ceilalți ucenici ai Lui. Se spune că „le-a pus lor nume”¹. Astfel, pe fiili lui Zevedeu, Iacob și Ioan, i-a numit „Boanerghes”, care înseamnă „fiii tunetului”². Pe Simon l-a numit Chefa, care se va numi Petru³. Pe vameșul Levi l-a numit Matei, care se tâlciuiește „darul lui Dumnezeu”⁴. Pe Iuda Levveul l-a numit Taddeu⁵. Pe Toma l-a numit „Geamănul”, ca să arate, potrivit lui Theofanes

¹ Mc. 3, 16-19.

² Mc. 3, 17.

³ In 1, 42.

⁴ Mt. 9, 9; Mc. 2, 14.

⁵ Mt. 10, 3.

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

Kerameus (sec. XII)⁶, dispoziția ostenitoare față de ucenicii Lui; și aşa mai departe.

O informație unică despre patria Sfintei ne-o dă Sfântul Evanghelist Matei, în Noul Testament⁷, când spune că Iisus după minunea hrănirii celor patru mii de bărbați, după ce a slobozit mulțimile, S-a urcat în corabie și a venit în ținutul Magdalei. Evanghelistul Marcu⁸ înaintea ză cu un pas, zicând că Iisus, împreună cu ucenicii lui, a venit cu corabia în părțile Dalmanouthei⁹ care era un ținut pescăresc pe malul lacului Ghenizaret aproape de Magdala. Din această regiune provenea și Sfânta Maria Magdalena.

Satul Magdala este la o distanță de patru kilometri N-V de orașul Tiberiada și se află pe coasta apuseană a țărmului, în regiunea satului arab de astăzi El-Megdel¹⁰. S-a observat de către cercetători că numirile orașelor și satelor de pe țărm sunt legate direct de pescuit. Astfel, Bethsaida se traduce „locul cu pește”. Magdala era numit de către rabini „Turnul peștilor” (Migdal Nounaiá)¹¹ sau „Peștii uscați”. Dar Maria Magdalena din Magdala s-a arătat cu adevărat turn întrupat al lui Dumnezeu, ca una care provenea din Magdala, dar în primul rând fiindcă în întreaga ei viață și-a păzit locul de cinstă, pe care i l-a încredințat Dumnezeu, să fie deopotrivă cu apostolii.

⁶ *Omilia la Evangelia a 7-a de dimineață*, PG 132, 660 [se referă la Evangelia a 7-a din cele 11 care se citesc la Utrenie].

⁷ Mt. 15, 39.

⁸ Mc. 8, 10.

⁹ Dalmanoutha, patria Sfintei Maria Magdalena, se află la 5 km la sud de Marea Tiberiadei pe coasta de apus a țărmului. Dalmanoutha și Magdala nu e nevoie să fie identificate. Erau zone apropiate [ΘΗΕ (H Θρησκευτική καὶ Ηθική Σγκυκλοκαίδεια), 4, col. 895]; de asemenea varianta aramaică a Magdalei, *Dictionnaire Encyclopédique de la Bible*, Brepols, 2002, p. 328.

¹⁰ „Magdala”, ΘΗΕ, 8, coll. 439-440.

¹¹ Giuseppe Ricciotti, *Viața lui Iisus Hristos*, Atena, f.a., p. 358.

Fotografie cu orașul Tiberiada astăzi.

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

Care însă a liniștit furtuna numai prin Cuvântul Lui¹⁷. Deasupra acestei ape a pășit și Petru¹⁸. Domnul a plutit de multe ori cu corabia pe acest lac, și în orașele care se aflau în jurul lui au avut loc cele mai multe minuni ale Lui. Orașul Capernaum a fost centrul și punctul de pornire al activității Lui. În acest lac pescuiau și ucenicii lui Iisus chiar mai înainte de a fi chemați la vrednicia apostoliei. După Învierea lui Iisus, la acest lac s-au întors și ucenicii, acolo unde L-au și văzut pe Domnul Înviat și unde li S-a și arătat¹⁹.

Frumusețea lui este săudată printre alții și de Frederic Farrar în inegalabilă limbă literară a traducătorului Alexandru Papadiamanti: „Lacul cu apele lui sclipitoare de cristal zace pe fundul unui căuș uriaș și se află cu 212 metri mai jos de suprafața Mediteranei. De aceea păstrează acolo căldura sufocantă. Lacul stă neclintit ca o piatră de opal cu sclipiri de smarald (ca o piatră prețioasă fulgerând verde închis) în interiorul dealurilor verzi. Apele sunt încă atât de frumoase în limpezimea lor, ca atunci când Petru a aruncat mrejele în ele și Iisus vedea în adâncurile lor cristaline. Lumina soarelui luminează încă locul de jur împrejur, văzduhul se înmiresmează de la miresmele naturale, iar turtureaua ciripește în văi și pelicanul pescuiește prin ape. Mult mai uimitoare și mai minunate erau lacul și locurile acelea în vremea venirii Lui. Flavius Josephus, când descrie cu uimire frumusețile lui, ajunge la concluzia că anotimpurile anului par să se fi certat între ele pentru a deține acest loc și că întreaga fire l-a plăsmuit ca pe un model și ca pe un exemplu. Iar Talmudiștii au un proverb, cum că Dumnezeu a plăsmuit șapte mări în pământul Canaanului,

¹⁷ Mt. 8, 23 et passim.

¹⁸ Mt. 14, 22.

¹⁹ In 21, 1 et passim.

SFÂNTA MARIA MAGDALENA

legii mozaice, copiii erau mare binecuvântare (Ps. 127, Ps. 128), desigur, cu o preferință specială pentru băieți. Legea era categorică în privința faptului că fiecare copil de parte bărbătească trebuia să fie tăiat împrejur. În timpul lui Hristos circumcizia trebuia să fie făcută la opt zile de la naștere. Pentru fetițe existau ritualuri cu caracter religios asemănătoare ca să se însemneze prin aceasta și apartenența lor la poporul ales.

În legătură cu numele pe care îl puneau copilului era credința că acesta reprezenta un element constitutiv al personalității sale și că influența și caracterul lui. Din acest motiv, dreptul alegeriei numelui aparținea capului familiei, tatăl²⁵. Totuși de cele mai multe ori alegerea se făcea după aceea din acordul ambilor părinti. Părintii au dat aşadar micii lor fetițe numele de Maria, un nume de femeie obișnuit și l-au însemnat cu pecetea lui Dumnezeu²⁶. Primii ani Maria a rămas dependentă de mama ei, de vreme ce bărbății iudei nu păreau să aibă vreun amestec în grija copiilor zi de zi. Este însă adevărat că femeile iudaice erau mame minunate, atente și dedicate. Biblia este plină de exemple de iubire maternă. Ceea ce israeliții considerau lucrul cel mai important era educația morală. Si fiindcă legea morală se întâlnea cumva cu legea religioasă, cea dintâi datorie morală a tatălui era să-i învețe pe copii poruncile lui Dumnezeu. De asemenea, părintii istoriseau micuților lor toate minunile pe care le făcuse Iahve poporului său.

Funcția de învățător o aveau la mare cinste. Spuneau că învățătorul de școală este îngerul purtător al Celui Veșnic!

²⁵ Cf. Lc. 1, 63, „Ioan este numele lui”.

²⁶ Numele Mariam este o alterare a numelui surorii lui Moise, Miriam. Încă și o influență a cuvântului aramaic *Mari* poate îl pronunțau *Mariam*, care în continuare a fost elenizat sau latinizat în *Maria* care înseamnă *Stăpână*. D. Rops, *op. cit.*, p. 128.